

Cliëntenraad Groningen

Werk & Inkomen

Aan: College van burgemeester en wethouders van Groningen
T.a.v.: de wethouders Bloemhoff en Diks

Datum: 31 oktober 2020
Ons kenmerk: CRA 2020-12

Onderwerp: Advies over “Harmonisatie van de Cliëntenraad Werk, Inkomen en Maatschappelijke Participatie”

Geacht college,

Dit advies is gebaseerd op de 5 stukken die wij zaterdag 24 oktober 2020 ontvingen van de projectleider met minder dan een week reactietijd. Die stukken zijn:

- A. Concept Raadsvoorstel Concept Verordening Cliëntenraad Werk en Inkomen gemeente Groningen 2021
- B. Concept Profiel lid Cliëntenraad
- C. Concept Profiel Voorzitter Cliëntenraad Werk & Inkomen gemeente Groningen
- D. Bijlage 2: Scenario's samenstelling nieuwe Cliëntenraad Werk & Inkomen

In het raadsvoorstel wordt voorgesteld de verordening plus de beide profielen vast te stellen. Daarbij heeft het college ons mondeling laten weten dat zij wat betreft de samenstelling van de nieuwe raad niet gekozen heeft voor het scenario dat de CR heeft aangeleverd, maar voor haar eigen voorstellen.

Over de procedure

Hoewel de Cliëntenraad (CR) al voorjaar 2019 gevraagd heeft hoe de harmonisatie rond het sociale domein geregeld zou worden, heeft het tot de zomer van 2020 geduurd voor de CR betrokken werd. Met als gevolg dat in minder dan een half jaar dit geregeld moet worden. 1 januari 2021 is immers de deadline, ook voor deze harmonisatie.

In de afgelopen maanden is de CR weliswaar steeds tijdig betrokken door de projectleider over de te nemen stappen, de te ontwerpen voorstellen, maar vaak moesten wij binnen enkele dagen reageren. Sneller dan de raad gewoon is, sneller dan gewenst is voor een ‘echt goede uitoefening’ van de taak van de CR zoals in artikel 2.3 van de verordening staat. Dat neemt niet weg dat wij serieus hebben meegedacht over de wijze waarop deze harmonisatie het best zou geregeld zou kunnen worden en ook op afwijkende tijdstippen ons ingezet hebben om de voortgang niet te belemmeren die door een hele strakke gemeentelijke kalender dwingend werd, gezien de deadline.

Niet in ons belang – ook wij zijn passanten – maar in het belang van ruwweg 10% van de inwoners van deze grotere gemeente die te maken hebben met de gevolgen van het beleid op onze werkterreinen.

Door de harmonisatie van Stadadviseert met de beide brede adviesraden van Haren en Ten Boer is er ook door hen aangegeven dat een aparte Cliëntenraad de voorkeur geniet. Daardoor is in onze ogen en beleving de harmonisatie van de huidige CR in feite een administratieve exercitie. Naast de huidige CR is er geen andere organisatie betrokken.

Ons is niet bekend of de beide adviesraden van Haren en Ten Boer om advies gevraagd is. Dat zij zelf fuseren met Stadadviseert, betekent niet dat zij geen opvattingen zouden kunnen hebben over een verordening voor een nieuwe CR en de te maken keuzes.

De uitgangspunten

Over de uitgangspunten die gehanteerd dienen te worden bij Harmonisatie van de Cliëntenraad Werk, Inkomen en Maatschappelijke Participatie 2021 verschillen het College en de huidige Cliëntenraad niet van mening.

1. De Cliëntenraad is een onafhankelijk adviesorgaan voor de belangenbehartiging van de mensen die aangewezen zijn op de Participatiewet, het armoedebeleid, minimabeleid en de schuldhulpverlening.
2. De continuïteit van het werk van de Cliëntenraad wat betreft de door de Cliëntenraad in de afgelopen jaren opgebouwde kennis, ervaring en expertise dient te worden gewaarborgd.

Bedoeld of niet, de voorstellen van het College met de aan de CR voorgelegde concept raadsvoorstel, concept verordening en de concept profielen van de voorzitter en leden Cliëntenraad 2021 voldoen geenszins aan deze uitgangspunten. Sterker nog, de onafhankelijkheid van de Cliëntenraad wordt met deze voorstellen opgeheven en het waarborgen van de continuïteit van de afgelopen jaren opgebouwde kennis, ervaring en expertise wordt tenietgedaan.

We betreuren dat het College niet de tijd heeft genomen en de ruimte heeft gecreëerd om in een open en transparant dialoog met de huidige CR te komen tot een verordening en profielen die recht doen aan de bovengenoemde uitgangspunten.

De onafhankelijkheid van de Cliëntenraad (in het geding)

Tot op heden was het te doen gebruikelijk dat de vakdirecteur een advertentie plaatst voor de werving van een voorzitter. Vervolgens was het aan een delegatie van de CR om te bepalen wie zij geschikt achten voor de functie van onafhankelijk voorzitter van hun raad. Zonder bemoeienis van het College werd deze voorgedragen voorzitter benoemd.

In de door het College gekozen scenario en conceptverordening wil zij, in plaats van de Cliëntenraadsleden, bepalen wie de voorzitter wordt.

In de concept verordening staat: Artikel 5. Werving en benoeming Cliëntenraad

- “De werving en selectie van de voorzitter en de leden van de eerste Cliëntenraad op grond van deze verordening geschiedt door een selectiecommissie, waarvan de leden door het College worden benoemd. In de selectiecommissie belast met de werving van de voorzitter neemt een lid van het College deel.”
- “De selectiecommissie stelt een procedure op voor de werving en selectie van de voorzitter en de leden van Cliëntenraad.”

Wat betekent dat de beoogde voorzitter en Cliëntenraadsleden gekozen wordt door een selectiecommissie die benoemd is door het College. Waarmee de onafhankelijkheid van de beoogde voorzitter en leden per direct is opgeheven. De aangeboden mogelijkheid dat een lid van de huidige CR, die niet wenst terug te komen in de nieuw te vormen raad, ter legitimering van deze handelswijze als minderheid mag aanschuiven, doet hier niks aan af.

De waarborging van continuïteit van de jarenlang opgebouwde kennis, ervaring en expertise van de Cliëntenraad

In de door het College gekozen scenario en conceptverordening wil zij in de overgangperiode de niet onafhankelijke selectiecommissie laten beoordelen wie van de huidige cliëntenraadsleden na een halfjaar nog door mag gaan om de continuïteit te waarborgen. Een selectiecommissie die geen kennis heeft van de rol, praktijk en het functioneren van de leden van de CR.

Op basis waarvan denkt het College dat één van de leden van de CR, aan de hand van de door het College gekozen selectieprocedure, bereid zou zijn om op persoonlijke titel zijn collega's, waarmee dit lid jaren heeft samengewerkt, incompetent te verklaren als Cliëntenraadslid?

Op basis waarvan denkt het College dat leden van de CR aan de hand van bovenstaande constatering dat ook maar enig huidig lid van de CR bereid is om in deze overgangperiode mede verantwoordelijkheid te nemen?

De verordening

De conceptverordening vertoont alle kenmerken van 'shoppen' zonder kennis van zaken over de praktijk. Er staan artikelen uit de huidige verordening in, uit de voorbeeld-verordening van de VNG, aangevuld met zaken die soms ook geen enkele raakvlak hebben met de realiteit. Er is ook geen toelichting waarin wordt beargumenteerd waarom een bepaalde keuze is gemaakt. Dat blijft nu gissen.

Zomaar wat vragen na een snelle en eerste lezing:

- Waarom moet het minimale aantal leden van 5 worden verhoogd naar 7?
- Waarom gaat het aantal niet-clënten (van de maximale 15) van 3 naar 2?
- Waarom staat er in de verordening (artikel 7) een takenlijst van de 'ambtelijk secretaris' die letterlijk is overgekomen van de VNG en staat daar niet bij hoeveel tijdsinvestering dat kost?
- Waarom ligt een groot deel van de organisatie van de CR op de schouders van die ambtelijke secretaris met de extern voorzitter? Hebben de CR-leden daar niets over te zeggen?
- Waarom wordt uit het VNG-model als faciliteit overgenomen dat het college 'de CR toegang geeft tot kantoormiddelen zoals een kopieermachine en een printer'? In een organisatie die zoveel mogelijk papierloos door het leven gaat? Zijn er straks geen tablets meer?
- Waarom is een artikel uit de huidige verordening die garandeert dat de leden van de CR in geen enkel opzicht nadeel zullen ondervinden van hun CR-werk, weggelaten? Kan dat nu dus wel gebeuren?
- De huidige CR vergadert maandelijks en heeft elke 6/8 week overleg met de directeur. Waarom staat dat niet in het concept met de aantekening dat in overleg daarvan kan worden afgeweken?
- De CR heeft nu te maken met 3 wethouders, Diks, Bloemhoff en Jongman. Is er straks één verantwoordelijke wethouder zoals in artikel 11 staat? Dat zouden wij overigens zeer op prijs stellen.
- In artikel 15 lid 2 wordt vastgelegd dat in een Huishoudelijk Reglement een rooster van aftreden moet worden voorzien, zodanig dat de continuïteit van de CR is geborgd. Dat is natuurlijk in tegenspraak met artikel 6 waarin de zittingsduur op 3 jaar is gesteld, met een eventuele herbenoeming van nog eens 3 jaar. In ons voorstel voor die continuïteit met een rooster voor de huidige leden (zie het scenario) kan dat wel maar dat wil het college niet.
- Waarom beslist het college in gevallen waarin de verordening niet voorziet (artikel 18), na de horen van de alleen de voorzitter, en niet na het horen van de/alle leden?

De Profielen

Er is door de tijdsdruk geen ruimte geschapen om met de CR te kunnen overleggen of de bestaande profielen (nog) passend en werkbaar zijn. Zonder overleg zijn ambtelijk concepten opgesteld die deels overeenkomen met de bestaande, maar ook zijn aangevuld met zaken die naar onze mening volstrekt in tegenspraak zijn met het doel en positie van de CR.

Zo wordt van de extern voorzitter een 'duidelijke visie' gevraagd die 'met alle betrokken partijen' moet worden verwoord. Een extern voorzitter heeft als lid zonder stemrecht in eerste instantie een niet-inhoudelijke, maar ondersteunende rol; daar past geen eigen visie bij. In de praktijk van de afgelopen jaren is gebleken dat het grote accent op het voeren van individuele functioneringsgesprekken veel te zwaar was aangezet en ook niet past bij de rol. De voorzitter is geen leidinggevende zodat alle leidinggevende aspecten uit de taakomschrijving moeten. Van veel groter belang is dat er collectief aan deskundigheidsbevordering wordt gedaan, waarbij er rekening moet worden gehouden met de onderlinge verschillen. Dat is ook veel beter voor de bevordering van de deskundigheid en de teamgeest.

Iets vergelijkbaars geldt voor de profielschets van een lid van de CR. We hebben gemerkt dat het belangrijk is om een zo divers mogelijke CR te hebben. In de afgelopen jaren hebben alle sollicitatiecommissies vooral gelet op motivatie, kennis en ervaring zodat de CR nu bestaat uit een mix van mensen met verschillende achtergronden die elkaar aanvullen, complementair zijn. We hebben tijdens de scholing gemerkt dat het ook een illusie is om bijvoorbeeld van iedereen te verwachten dat hij of zij een advies kan formuleren. Het concept is dan ook toegeschreven naar hoogopgeleide mensen die het leuk vinden om met beleid bezig te zijn en zeker niet naar een afspiegeling van de cliënten waarvoor de CR opkomt.

De standaard onkostenvergoeding wordt trouwens uitbetaald als vrijwilligersvergoeding en wordt nu zelden verrekend met aanwezigheid. Het gaat ons vooral om inzet op grond van kennis en kunde en bij afwezigheid door ziekte wordt iemand echt doorbetaald.

Net zoals in de verordening wordt ook de profielen een bepaalde manier van werken vastgelegd en opgelegd. Het is naar onze mening aan de CR of ze met een DB, met commissies of op een andere wijze willen werken. Het zijn prima onderwerpen voor een Huishoudelijk Reglement, maar niet voor een verordening of profielschets.

Ons advies

- De Cliëntenraad adviseert het College om terug te komen op haar besluiten en alsnog te kiezen voor de voorstellen die recht doen aan de gemeenschappelijk gedeelde uitgangspunten.
- Daarnaast adviseren we dat op grond van deze uitgangspunten de verordening dusdanig wordt aangepast dat de onafhankelijkheid en continuïteit van de Cliënten gewaarborgd zijn en dat de definitieve tekst alsnog in overleg met de Cliëntenraad wordt vastgesteld.
- Als derde punt adviseren we dat de beide profielen voor de voorzitter en Cliëntenraadsleden geen onderdeel meer uitmaken van het raadsvoorstel. Het lijkt ons raadzaam deze profielen aan de praktijk te toetsen.

Graag ontvangen we uw schriftelijke reactie.

Met vriendelijke groet,

Hans Alderkamp

Voorzitter a.i. Cliëntenraad Werk & Inkomen

I.a.a.

Gemeenteraad van Groningen

Aaldert van Lingen (directiecontact)

Adviesraden Sociaal Domein Haren en Ten Boer